

عددخبر

۲۹

هزار میلیارد تومان

اعتبار برای خرید گندم در سال ۹۹

[ایلنا] ۲۹ هزار میلیارد تومان اعتبار برای خرید گندم در سال ۱۳۹۹ پیش بینی شده است. معاون برنامه ریزی شرکت بازرگانی دولتی ایران گفت: «دولت برای خرید گندم و پرداخت پول گندم کاران ۲۹ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته که ۱۲ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان آن از محل قانون بودجه، ۱۱ هزار میلیارد تومان تسهیلات بانکی و مابقی از محل منابع شرکت بازرگانی دولتی ایران و فروش کالاها تأمین می‌شود. «قدرت حیدری به افزایش ۹ درصدی خرید تضمینی گندم در کشور اشاره کرد و گفت: «تاکنون ۶ میلیون و ۸۰۰ هزار تن گندم از کشاورزان ۳ استان خریداری و برنامه ریزی برای خرید حداکثری ۱۱ میلیون تن انجام شده است. «فرخ خرید تضمینی گندم در سال جاری را ۲۵۰۰ تومان به ازای هر کیلوگرم اعلام کرده که نسبت به سال گذشته رشد قابل توجه ۴۷ درصدی داشته و با مشوق‌ها برای خرید گندم با کیفیت به طور متوسط ۲۵۳ تومان پرداخت می‌شود و گندم کاران از این نرخ رضایت دارند. □

کارشناسان موج جدی نقدینگی و افزایش تورم را خطر آفرین ارزیابی و ابراز نگرانی می‌کنند

صدای آژیر قرمز

[سجاد خداکرمی] در روزهای گذشته آمارهای جدیدی از نقدینگی و تورم اعلام شده که به نگرانی‌های کارشناسان و ناظران اقتصاد ایران، بیش از همیشه افزوده است. دوشنبه گذشته پژوهشکده پولی و بانکی، بانک مرکزی گزیده آمارهای اقتصادی در پایان خرداد ۹۹ را منتشر کرد که در میان این آمارها نقدینگی ۲ هزار و ۶۵۷ هزار میلیارد تومانی بیش از همه خودنمایی می‌کرد. ابتدای مردادماه نیز مرکز آمار ایران در جدیدترین گزارش خود اعلام کرد که در تیرماه، تورم ماهانه به ۶/۴ درصد رسید؛ این در حالی است که اقتصاد ایران در دهه ۹۰ فقط در مهرماه ۹۷ تورمی بیش از این را تجربه کرده بود. اما این آمارها چه نشانه‌هایی از حال و روز اقتصاد ایران به دست می‌دهد؟ این سوالاتی است که «شهرزند» با علی دینی ترکمانی، اقتصاددان و دانش‌آموخته دکتری توسعه اقتصادی دانشگاه تهران و همچنین علی سرزعی، اقتصاددان و دانش‌آموخته دکتری اقتصاد دانشگاه امپایر ایالتیادرمیان گذاشت.

آخرین گزارش‌ها از روند افزایشی نقدینگی و تورم

دوشنبه ششم مردادماه بانک مرکزی در آخرین گزارش خود میزان نقدینگی در پایان خردادماه سال جاری را بیش از ۲ هزار و ۶۵۷ هزار میلیارد تومان اعلام کرد. گزارش پژوهشکده پولی و بانکی، بانک مرکزی که گزیده‌ای از آمارهای اقتصادی در پایان خرداد ۹۹ بود، حجم نقدینگی ۲۶ هزار و ۵۷۱٫۷ هزار میلیارد ریال اعلام کرد که نسبت به خرداد سال ۹۸ معادل ۳۴٫۲ درصد افزایش نشان می‌دهد. این در حالی است که این افزایش در دوره مشابه سال گذشته ۲۵٫۱ درصد بوده و همه اینها نشان از آن است که طی دو سال نقدینگی کشور حدود ۶۰ درصد افزایش یافته است. این آمارها در حالی منتشر می‌شود که قیمت‌های بازار از ابتدای تابستان به اوج حرارت رسیده و مطابق آنچه مرکز آمار ایران در چهارشنبه اول مردادماه اعلام کرد، در تیرماه سال جاری تورم ماهانه به ۶/۴ درصد رسید. اقتصاد ایران در دهه ۹۰ فقط در مهرماه ۹۷ تورمی بیش از این را تجربه کرده بود. همچنین آوج گزیده تورم ماهانه موجب شد تا تورم نقطه‌ای نیز با رشد ۴/۴ درصدی نسبت به خرداد ۹۸ درصد برسد.

صدای آژیر خطر بلند شده است

درباره این آمارها «شهرزند» از علی دینی ترکمانی، عضو هیات علمی موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی پرسید: «چنین شتابی در «رشد نقدینگی» در کنار روند افزایشی «تورم» چه پیامدهایی خواهد داشت؟

این اقتصاددان برای پاسخ به این سوال پیشینه و دلایل چرایی و چگونگی چنین وضعیتی را توضیح می‌دهد و می‌گوید: «نرخ رشد پول و نقدینگی در اقتصاد ایران بنا به دلایلی سازوکار درون‌زای خود را دارد، یعنی به‌رغم هدف‌گذاری‌هایی که برای کم کردن نرخ رشد نقدینگی انجام می‌شود، سازوکار درونی اقتصاد ایران مستقلا عمل می‌کند و اجازه تحقق این هدف‌گذاری‌ها را نمی‌دهد. بنابراین به روال گذشته و همان‌طور که از سال ۹۷ تجربه می‌کنیم، نقدینگی به‌صورت فزاینده در حال رشد است.

او در ادامه می‌افزاید: «یکی از بخش‌ها یا بال‌های آن مکانیزم درون‌زای اقتصاد ایران، کسری بودجه‌ای است که به وجود آمده و این کسری بودجه نیز سر از افزایش پایه پولی درمی‌آورد. دیگری که آن هم عاملی است بر افزایش پایه پولی، تغییراتی است که ضریب فزاینده پولی دارد و تغییرات این ضریب را هم اگر ثابت فرض کنیم، باز هم عاملی است برای افزایش پایه پولی.» □

این دانش‌آموخته دکتری توسعه اقتصادی دانشگاه تهران خاطرنشان کرد: «کسری بودجه در کنار بسیاری از عوامل، یک عامل قابل توجه و چشمگیر دارد که آن هم وجود دستگاه‌های بودجه خوار متعدد است. وجود این دستگاه‌ها هم بر اثر تودرتو بودن نهادی بیش از اندازه بزرگ است و به سبب آنکه این دستگاه‌ها کارکرد مصرفی دارند و کارکرد انباشتی و سرمایه‌گذاری ندارند، موجب خلق تورم می‌شوند.»

دینی ترکمانی می‌افزاید: «در چنین شرایطی از یک طرف بودجه در قالب هزینه‌های مصرفی به اقتصاد تزریق می‌شود و از طرف دیگر به سبب آنکه این پول کارکرد انباشتی ندارد، در نتیجه آن تولید رشد نمی‌کند و از سوی دیگر همه اینها که با شرایط تحریمی اقتصاد و منفی شدن رشد اقتصاد گره می‌خورد، اقتصاد دچار افزایش قابل توجه تورم می‌شود. به سبب مجموع این دلایل، نه تنها باید انتظار پایان روند کاهش تورم در پیش گرفته بود، بلکه باید منتظر افزایش تورم در رقم‌های بالاتر باشیم. با توجه به این موضوع و از سوی دیگر با توجه به رشد نقدینگی در کنار تنگنای جدی که در فرآیند تولید و فرآیند انباشت سرمایه وجود دارد، باید منتظر تأثیر هر چه بیشتر همه این عوامل بر بازارهای گوناگون باشیم. تأثیری که به‌طور مثال در بازاری چون ارز، باز می‌گردد به سطح عمومی قیمت‌ها و دور باطلی ایجاد می‌کنند که دیگر از آن گریزی نیست.»

او همچنین در پاسخ به این پرسش که با توجه به سرعت رشد نقدینگی فعلی آیا در سال آتی باید منتظر چنین رشدی یا بیش از آن در نقدینگی باشیم؟ نیز گفت: «بستگی به برخی عوامل دارد؛ از جمله آن‌ها این است که باید ببینیم قیمت‌ها رشد خود را در سطح قابل توجهی ادامه خواهند داد یا خیر. وقتی قیمت‌ها افزایشی باشند، هزینه‌ها و مخرج دولت نیز افزایش پیدا می‌کند و این موضوع سبب می‌شود دولت نیز به اجبار دست به پوشش کسری بودجه خود بزند که معمولاً هم دولت این کار را با بالا بردن پایه پولی انجام می‌دهد. هر چند که دولت تلاش دارد تا کسری بودجه خود را با فروش اوراق بدهی پوشش دهد، بسته به اینکه اوراق تا چه اندازه فروش برود می‌تواند سرعت رشد نقدینگی را تحت‌تأثیر قرار دهد. اگر فروش این اوراق آن قدر نباشد که کسری بودجه دولت را پوشش بدهد، در نهایت دولت نیز مجبور خواهد شد که به استقرار کسری بودجه در بازارهای مرکزی یا تغییر نرخ تسعیر از راه‌های اینچنینی روی بیاورد که این موارد هم در نهایت منجر به افزایش پایه پولی خواهند شد.»

عضو هیات علمی موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی خاطرنشان کرد: «اقتصاد امروز کشور در موقعیتی است که باید برای آن آژیر قرمز به صدا در بیاید و اگر تغییرات جدی ایجاد نشود، ادامه این روند حتی می‌تواند موجب فروپاشی اقتصادی شود. لازم هست برای شروع اصلاح وضع و خیم اقتصاد موضوع دستگاه‌های بودجه خوار دولت هر چه زودتر حل و فصل شود و مخرج دولت کنترل شود. از سوی دیگر طرف تولید و سرمایه‌گذاری قرار دارد که به سبب سوء مدیریت شدید پروژه‌های سرمایه‌گذاری وضعیت به سویی رفته که طی سال‌های اخیر نرخ رشد سرمایه‌گذاری خالص منفی شود. موضوعی که نشان می‌دهد حتی اندازه جبران استهلاک سرمایه هم سرمایه‌گذاری صورت نپذیرفته است و موجودی سرمایه خالص کمتر و کمتر شده و اگر این روند تا سال آینده به همین منوال ادامه یابد به این معنی خواهد بود که فشارها در بازارهای مختلف تشدید خواهد شد و در نتیجه تورم ساختاری ابعاد خیلی بیشتری پیدا خواهد کرد.»

او با اشاره به اینکه هدف‌گذاری تورمی دولت در انتهای سال جاری محقق نخواهد شد و به جای ۲۲ درصد دولت در نظر گرفته شده، کارشناسان می‌کنند

تورنولایی شدن فاصله دلار به شرطه‌ها و شرطه‌ها

علی سرزعی، اقتصاددان و عضو هیات علمی گروه اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی، دیگر کارشناسی است که درباره آمارهای اخیر تورم و نقدینگی و این پرسش که آیا با چنین وضعیتی اقتصاد ایران با ونزولایی شدن فاصله‌های دارد؟ به «شهرزند» می‌گوید: «اگر همین روند بخواهد ادامه یابد اقتصاد ایران اختلاف چندانی با ونزولایی نخواهد داشت. اما به‌گمانم احتمال اینکه روند فعلی ادامه یابد بسیار پایین است؛ زیرا سه ماهه ابتدایی سال جاری دوران خاصی بود. دو موضوع یادشک بیرونی کرونا و دیگری اشتباه بانک مرکزی در کاهش نرخ بهره سبب شد تا برخی به پیش‌بینی‌های بدبینانه برسند.»

او در ادامه می‌افزاید: «بند معتقدم هنوز فرصت داریم تا اقتصاد را از ورطه ونزولایی شدن برهانیم. اگر چه که این فرصت روز به روز دارد از دست می‌رود و شناس آن کمتر می‌شود اما مکان از تمامی ابزارهای لازم استفاده نشده است؛ ابزارهایی چون اوراق مصون از تورم که می‌تواند کمک بسیاری به وضع فعلی کند. بورس اوراق بهادار در حال انفجار است اما هنوز عرضه سهام‌ها به صورت خیلی کند صورت می‌پذیرد. از این دست ابزارها باید بهره‌گیری شود اما آن‌طور که باید و شاید از آنها برای مدیریت وضع اقتصادی بهره‌گیری نشده است. هر روز که استفاده بجا و درست از این ابزارها به تأخیر می‌افتد مدیریت وضع سخت‌تر خواهد شد.»

این دانش‌آموخته دکتری اقتصاد دانشگاه میلان ایتالیا در ادامه با تأکید بر اینکه داری شفاف‌بخش امروز برای اقتصاد ما اوراق مصون از تورم است، افزود: «ابزارهای اینچنینی نگرانی‌بخش بزرگی از جامعه را می‌تواند رفع کند. البته این بدان معنا نیست که مسأله اقتصاد ایران رفع می‌شود بلکه جلوی خونریزی گرفته می‌شود تا به درمان برسیم. با چنین اقداماتی سرعت رشد تورم کاهش پیدا می‌کند و نقدینگی مدیریت می‌شود. این سبب خواهد شد که بتوانیم بازارها را مدیریت کنیم. بخش بزرگی از جامعه امروز نگران آن است که روز به روز قدرت خریدش کاهش پیدا کند و باید برای این موضوع یک راه‌حل معقول داد که این ابزارها از جمله راه‌حل‌های معقول است.»

بگفته سرزعی پس از انجام اقدامات مدیریتی اینچنینی فشار ابرتورم فروکش می‌کند و آن‌گاه باید یک سری مسائل دیگر حل و فصل شوند؛ از جمله آن‌ها اینکه عرضه در اقتصاد افزایش یابد و بازارهای گوناگون بهتر مدیریت شوند. این اقتصاددان افزود: «در کنار اینها باید مسأله اصلی و نهایی اقتصاد را که موضوع افت تولید است و در صورت چاره‌اندیشی برای آن می‌توانیم اقتصاد را از بحران برهانیم. حل و فصل کنیم. در حال حاضر وضع اقتصاد ایران درگیر تورم و نقدینگی فراینده است و پیش از هر چیز باید برای آن چاره‌جویی شد و بعداً اصلاحات ساختاری پی‌گیری شود.»

گفته‌های این دو اقتصاددان و بسیاری دیگر از کارشناسان اقتصادی گواه واقعیت شرایط عمیقاً ناخوشایند نگران‌کننده اقتصاد ایران است، شرایطی که اگر امروز برای آن چاره‌اندیشی نشود شاید فردا در یاد باشد. □

افزایش وام شرکت‌های دانش بنیان

[روابط عمومی بانک مرکزی] آمیزان وام‌هایی که به شرکت‌های دانش بنیان پرداخت شده نسبت به سال گذشته ۹۵٫۵ درصد رشد داشته است. طی سه ماهه ۱۳۹۹ به ۴۸۴ شرکت دانش بنیان مبلغ ۳۶۶ هزار میلیارد ریال (میانگین هر شرکت ۷۵۶ میلیارد ریال) تسهیلات پرداخت شد که نسبت به سه ماهه ۱۳۹۸ به میزان ۹۵٫۵ درصد افزایش داشته است. بر اساس این گزارش، بیشترین تسهیلات طی سه ماهه نخست ۱۳۹۹ از سوی بانک‌های ملی به مبلغ ۷۰۱ هزار میلیارد ریال، صادرات به مبلغ ۷۰۷ هزار میلیارد ریال و ملت به مبلغ ۶۰۷ هزار میلیارد ریال پرداخت شده است. گزشتی است منظور از تعداد شرکت‌ها در گزارش‌های پیش از مقطع آذر ماه ۱۳۹۷، تعداد تسهیلات اعطایی به شرکت‌های دانش بنیان بوده است و از مقطع آذر ماه ۱۳۹۷ تعداد شرکت‌ها فارغ از تعداد تسهیلات پرداختی منظور است. □

۲

میلیارد

کارگر غیررسمی قربانی مشکلات مالی کرونا در جهان

[ایرنا] جدیدترین گزارش بانک جهانی نشان می‌دهد کارگران غیررسمی که تعداد آنها ۲ میلیارد نفر برآورد می‌شود، متحمل بیشترین خسارت مالی به سبب شیوع کرونا در جهان شده‌اند. این رقم حدود ۶۲ درصد از نیروی کار را در جهان به خود اختصاص می‌دهد. افرادی که به سبب شیوع بیماری کرونا و رکود بازار کار در جهان با بیشترین بحران روبه‌رو شده‌اند، بانک جهانی می‌گوید که میزان درآمد کارگران غیررسمی در مقایسه با کارگران رسمی حدود ۹۰ درصد کمتر است. همچنین دولت‌ها چنان‌که باید از این کارگران در دوران کرونا حمایت نکرده‌اند. پیشتر بانک جهانی اعلام کرده بود در سناریوی خوش‌بینانه، امسال تعداد مردم در فقر شدید به ۶۷۹ میلیون نفر و در سناریوی بدبینانه به ۷۱۹ میلیون نفر خواهد رسید، در حالی که پیش از بحران کووید-۱۹ پیش‌بینی می‌شد که در سال ۲۰۲۰، تعداد فقیران جهان به ۹۵ میلیون نفر کاهش یابد. □

علی دینی ترکمانی:

اقتصاد امروز کشور در موقعیتی است که باید برای آن آژیر قرمز به صدا در بیاید و اگر تغییرات جدی ایجاد نشود، ادامه این روند حتی می‌تواند موجب فروپاشی اقتصادی شود.

با چنین موج نقدینگی و

وضع تورمی جامعه آریستن تحولات اجتماعی مهمی خواهد شد؛ زیرا قدرت خرید مردم همین حالا هم بسیار افت کرده است و لایه‌هایی از طبقه متوسط به زیر خط فقر منتقل شده‌اند و طبقه کم‌برخوردار شدت فقر بیشتری را تجربه می‌کنند و این همه زنگ‌های خطر را به صدا در آورده است

علی سرزعی:

هنوز فرصت داریم تا اقتصاد را از ورطه ونزولایی شدن برهانیم. اگر چه که این فرصت روز به روز دارد از دست می‌رود و شناس آن کمتر می‌شود اما مکان از تمامی ابزارهای لازم استفاده نشده است؛ اما به‌گمانم احتمال اینکه روند فعلی ادامه یابد بسیار پایین است؛ زیرا سه ماهه ابتدایی سال جاری دوران خاصی بود. دو موضوع یادشک بیرونی کرونا و دیگری اشتباه بانک مرکزی در کاهش نرخ بهره سبب شد تا برخی به پیش‌بینی‌های بدبینانه برسند.»